

Isäneuvolakäynnin suunnittelu ja toteutus Ylöjärven neuvolalle

Salla Poukkanen

Petra Kivineva

OPINNÄYTETYÖ
Tammikuu 2020

Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystieteiden
Terveystieteiden

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystenhoitaja

POUKKANEN, SALLA & KIVINEVA, PETRA:
Isäneuvolakäynnin suunnittelu ja toteutus Ylöjärven neuvolalle

Opinnäytetyö 35 sivua, joista liitteitä 8 sivua
Tammikuu 2020

Työelämälähtöisen, toiminnallisen opinnäytetyön taustalla oli tarve lisätä isien osallisuutta ja tukea tasavertaista vanhemmuutta. Työn tavoitteena oli luoda Ylöjärven neuvolalle työkalu, jonka avulla se voi edistää isien osallistumista neuvolatoimintaan. Tarkoituksena oli suunnitella isän ja vauvan oman neuvolakäynnin asiasisältö ja runko sekä toteuttaa ensimmäiset isäneuvolakäynnit. Isäneuvola suunniteltiin korvaamaan normaali puolivuotisneuvola.

Isäneuvolakäynnin sisältö suunniteltiin löydettyjen tutkimuslähteiden ja tilaajatahon toiveiden mukaan. Käynnin runkoon sisällytettiin normaaliin puolivuotisneuvolaan kuuluvat asiat. Lisäksi käynnin sisällöistä tehtiin tiivistetty kooste, jonka isä sai mukaan kotiin. Runko hyväksytettiin neuvolan yhteyshenkilöllä ennen isäneuvolan ensimmäisiä testikäyntejä, joita toteutui kaksi kappaletta. Näiden pilottikäyntien jälkeen osallistujilta kerättiin kirjallinen palaute strukturoidulla palautekyselyllä.

Pilottikäynnit onnistuivat hyvin ja isien antama palaute oli pelkästään myönteistä. Erityisesti isät pitivät siitä, että äidin jaksamisen sijaan kerrankin keskityttiin täysin heihin. Myös neuvolan yhteyshenkilön antama palaute käyntien jälkeen oli pääosin myönteistä. Isäneuvolakäynnin runkoa voisi jatkossa kehittää vielä paremmin isien ja neuvolan tarpeita palvelevaksi. Mielestämme opinnäytetyö onnistui hyvin ja toivomme siitä olevan hyötyä tilaajataholle ja mahdollisesti muillekin neuvoloille.

Asiasanat: isät, neuvolatyö, isäneuvola, terveydenhoitaja

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care
Public Health Nursing

POUKKANEN, SALLA & KIVINEVA, PETRA:
The Planning and Execution of Father and Baby's Own Clinic Visit for Ylöjärvi
Town's Child Health Clinic

Bachelor's thesis 35 pages, appendices 8 pages
January 2020

Ylöjärvi town's child health clinic commissioned a bachelor's thesis which was produced as a practice-based study. The need behind the study was to increase father involvement and support equal parenting. The aim of the study was to create a tool for increasing fathers' participation in child health clinic in Ylöjärvi. The purpose of the study was to plan the topics and structure for a father and baby's own clinic visit and execute the first trial visits. This visit was designed to replace the normal six-month check-up.

The topics of the visit were designed based on the reviewed literature and the expectations of the clinic. Key check-up points of a normal six-month visit were included. A printable summary of the key points was created to take home after the visit. The writers' associate at the clinic approved the plan before trial visits. After two trial visits feedback was collected from the fathers with a structured form.

The trial visits were successful and the feedback from the fathers was completely positive. The fathers especially liked to be at the center of attention and to be asked about their wellbeing and not just the mother's. The feedback of the associate at the clinic was also mostly positive. In the future the structure and the topics of the visit could be modified to suit the needs of the fathers and the clinic even better. In the authors' opinion, the study was successful and useful for the clinic and could possibly be beneficial for other clinics as well.

Key words: fathers, child health clinic, father and child health counselling, public health nurse

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	VIITEKEHYS.....	7
2.1	Kirjallisuushaku	7
2.2	Isän roolin muutos – sitoutunut isyys	7
2.3	Isät neuvolassa - mitä isät toivovat neuvolalta	9
2.4	Nykyisien terveyshaasteet	10
2.5	Rauman isäneuvolamalli	11
2.6	Isien osallistaminen Ylöjärven neuvolassa.....	11
2.7	Kuuden kuukauden ikäkausitarkastus neuvolassa.....	12
3	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	14
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	15
4.1	Prosessikuvaus	15
4.2	Metodikuvaus.....	16
4.3	Isäneuvolakäynnin sisällön rakentuminen.....	17
4.4	Isäneuvolakäyntien toteutus.....	19
5	POHDINTA	21
5.1	Opinnäytetyöprosessin ja isäneuvolakäyntien toteutuksen arviointi 21	
5.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	24
5.3	Hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet	25
	LÄHTEET	26
	LIITTEET	28
	Liite 1. Isäneuvolakäynnin runko.....	28
	Liite 2. Kotiin vietävä yhteenveto	32
	Liite 3. Suostumus tutkimukseen	34
	Liite 4. Isäneuvolakäynnin palautelomake	35

1 JOHDANTO

Vaikka isät käyvätkin nykyään neuvolassa enemmän kuin ennen, on heidän osallistumisensa neuvolatoimintaan silti huomattavasti vähäisempää kuin äitien (Koivumäki 2011). Tasavertaisen vanhemmuuden edistämiseksi isien osallistumista olisi hyvä pyrkiä lisäämään. Isien ja isyyden tukemisessa ongelmallista on se, että eniten tukea tarvitsevat isät ovat vaikeimpia tavoittaa ja saada tuen piiriin (Huttunen 2010). Tässä voisi auttaa nimenomaan isille suunnattu ja heidän tarpeidensa mukaan räätälöity palvelu (Koivumäki 2011).

Ylöjärven neuvola halusi lähteä kehittämään isien omaa neuvolakäyntiä, joka tukee isän vanhemmuutta ja tuo luottamusta siihen, että isä on aivan yhtä pätevä vanhempi kuin äitikin. Ylöjärven neuvola on aiemminkin pyrkinyt edistämään isien osallisuutta Isä-chat –hankkeella. Opinnäytetyömme aihe tuli siis valmiina Ylöjärven neuvolalta ja me tiesimme heti, että tässä on meille sopiva aihe. Olemme molemmat kiinnostuneita neuvolatyöstä ja sen kehittämisestä ja myös tasavertaisen vanhemmuuden edistäminen on meille erittäin tärkeää. Lähdimme työstämään aihetta laajasti tutkimustietoa hyödyntäen sekä yhteistyötahomme toiveiden mukaan tiiviissä yhteistyössä heidän kanssaan.

Isäneuvolakäynnin tyyppinen toiminta ei ole vielä vakiintunutta, joten pääsimme kehittämään uudenlaista ja tarpeellista toimintamallia. Raumalla käytössä on isäneuvola ryhmäneuvolana, mutta kehittämämme malli eroaa siitä siten, että isäneuvolakäyntimme on isän ja vauvan yksilökäynti, joka korvaa normaalin puoli-vuotisneuvolan. Tutustuimme silti tarkasti Rauman malliin ja hyödynsimme heidän hyväksi kokemiaan aihealueita myös omassa mallissamme. Uskomme, että kehittämämme isäneuvolakäynnin runko tulee tarpeeseen ja toivomme, että muutkin kunnat ottaisivat käyttöön vastaavan toiminnan. Valmiin isäneuvolakäynnin rungon ja oheismateriaalin avulla neuvoloiden on helppo aloittaa isäneuvolatoiminta. Isyyden ja tasavertaisen vanhemmuuden tukeminen hyödyttää tutkitusti koko perhettä (Huttunen 2010).

Isäneuvolakäynnin rungon ja oheismateriaalin tekemisen lisäksi toteutimme osana opinnäytetyötämme myös kaksi isäneuvolan pilottikäyntiä Ylöjärven neuvolassa syys-lokakuussa 2019 malliamme testataksemme. Käyntien jälkeen keräsimme osallistujilta vapaaehtoisen kirjallisen palautteen strukturoidulla palautelomakkeella.

2 VIITEKEHYS

2.1 Kirjallisuushaku

Opinnäytetyömme teoreettisia lähtökohtia varten toteutimme hakuja kotimaisista ja kansainvälisistä tietokannoista. Parhaiten lähteitä löytyi Cinahl- ja Medic-tietokannoista. Hakusanoina käytimme erilaisia yhdistelmiä sanoista isä, isät, isien, neuvola sekä englanniksi father, fathers, child health, child health services/care, community health care. Suomalainen neuvola on sellaisenaan ainutlaatuinen järjestelmä, jolle ei löydy ulkomailta tismalleen samanlaista vastinetta. Siksi jouduimme miettimään neuvola-sanalle mahdollisimman lähelle osuvia käännöksiä ja tulkitsemaan lähteitä suomalaiseen neuvolaan sopeutettuna.

Rajasimme haut suomen- ja englanninkielisiin aineistoihin. Suomeksi lähteitä ei löytynyt kovin suurta määrää, joten emme rajanneet hakuja enempää, vaan valitsimme hakutuloksista otsikon ja tiivistelmän perusteella työhömme sopivia. Kansainvälisessä haussa käytimme rajauksia julkaisuvuosi 2009-2019, vertaisarvioitu ja julkaisupaikka Academic journal.

2.2 Isän roolin muutos – sitoutunut isyys

Vielä muutamia vuosikymmeniä sitten isän roolina oli olla perheen taloudellinen elättäjä ja auktoriteetti. Isän ja lapsen läheistä suhdetta ei nähty tärkeänä tai tavoittelemisen arvoisena. Läheisyys ja hoivaaminen kuuluivat yksin äidille. 1960 ja 1970-lukujen taitteessa isyys alkoi muuttua naisten koulutustason nousun ja ansiotyön lisääntymisen sekä sukupuolten tasa-arvoideologian myötä kohti nykyistä isyyksäsitystä. Nykyään isien oletetaan osallistuva lasten hoitamiseen ja kasvattamiseen sekä perheen työnjakoon tasapuolisena vanhempana. (Huttunen 2010.)

Puhutaan isyyteen sitoutumisesta, joka tarkoittaa miehen aktiivista isä-lapsisuhteen luomista jo raskausajasta lähtien. Tämä sisältää osallistumisen lapsen fyysiseen ja psyykkiseen hoivaan, varhaiseen vuorovaikutukseen ja vastuunkantoon

lapsen asioista sekä läsnäolon ja saatavilla olemisen. On huomattu, että erityisesti isän vastuu lapsensa hoitoon ja huolenpitoon liittyvästä päätöksenteosta on merkittävä tekijä sitoutuneessa isyydessä. Sitoutuneella isyydellä on monia myönteisiä, kauaskantoisia vaikutuksia isän elämään, kuten parempi fyysinen ja psyykkinen terveys, lisääntynyt perhekeskeisyys sekä tyytyväisyys sosiaalisiin suhteisiin, parisuhteeseen ja työelämään. Haastattelututkimuksissa miehet kertovat elämänsä muuttuneen monin tavoin paremmaksi lapsen saannin myötä. Toki isyyteen liittyy myös kielteisempiä puolia, kuten väsymystä ja rahatilanteen heikkenemistä, mutta kokonaisuutena isyys vaikuttaa isän elämään enemmän myönteisesti. Lapsen kannalta sitoutunut isyys on myös erittäin tärkeää ja hyödyllistä. (Huttunen 2010.) Vauva pystyy luomaan kiintymyssuhteet sekä äitiin että isään, joka lisää turvallisuudentunnetta ja edistää vauvan kehitystä (Hermanson 2012).

Tutkimuksissa on todettu, että isän sitoutumiseen vaikuttavat hänen kotityö- ja lastenhoitotaitonsa sekä niihin liittyvä itsevarmuus, motivaationsa isyyteen, sosiaalinen tuki sekä perhevalmennuksen ja -vapaiden tapaiset yhteiskunnalliset käytänteet. Suomessa suuri merkitys on myös neuvolan ja synnytyssairaalan asenteilla ja käytänteillä isän osallistamisessa ja sitouttamisessa lapsen odotukseen, synnytykseen ja varhaisvaiheeseen. Äidillä on kuitenkin niin sanottu portinvartijarooli sitoutuneen isyyden mahdollistajana tai estäjänä. Äiti joko tukee tai ei tue isän ja lapsen välistä kahdenkeskeistä vuorovaikutusta ja isän omaa, erilaista tapaa hoitaa lasta ja oppia hyväksi vanhemmaksi. Isä on sitä motivoituneempi sitoutumaan isyyteensä, mitä useammin ja monipuolisemmin hän saa tilaisuuksia hoivata lasta. (Huttunen 2010.)

Aktiivinen isyys ja isyyteen sitoutuminen ovat Suomessa vielä melko nuoria ilmiöitä, eikä uusilla isillä todennäköisesti ole lempeän ja huolehtivan isän mallia omasta lapsuudestaan. Isillä on myös äitejä huonommat verkostot muista pikkulapsiperheistä, jolloin he eivät saa yhtä paljon vertaismallia vanhemmuuteen. Hoivaavan isän roolin ottaminen vaatii hyvää itsetuntoa ja neuvolalla on tärkeä asema isyyteen tukemisessa. (Riihonen 2018.)

2.3 Isät neuvolassa - mitä isät toivovat neuvolalta

Isän osallistuminen neuvolaan ja erityisesti isille suunnattuun toimintaan lisää isän vanhempainvapaiden käyttöä, joka taas edesauttaa isyyteen sitoutumista ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. On tärkeää huolehtia, ettei isä tunne oloaan ulkopuoliseksi ja vähemmän tärkeäksi vanhemmaksi neuvolassa asioidessaan. (Klemetti & Hakulinen-Viitanen 2013, Huttunen 2010.) Terveystieteiden työntekijät kuitenkin kokevat isien kohtaamisen ja osallistamisen haastavaksi. Hoitoalan koulutuksissa ja työyhteisöissä tulisi kiinnittää huomiota isien tasavertaiseen kohtaamiseen ja huomioimiseen. (Perry, Rollins, Sabree & Grooms 2016.)

Neuvolassa terveydenhoitajan tapa kohdata isät luo puitteet sille, uskaltaako isä puhua huolistaan ja kysyä mieltään askarruttavista asioista. Isät arvioivat osallisuuttaan lastensa palveluihin, kuten neuvolaan, hieman heikommaksi kuin äidit. (Vuorenmaa 2016.) Isien käynnit neuvolassa ovat kuitenkin lisääntyneet viime vuosina (Koivumäki 2011). Toisaalta Ruotsissa on huomattu, että isien osallistumista lastensa terveydenhuoltoon verrataan ehkä liiaksikin äitien osallistumiseen. Molempia vanhempia tulisi kannustaa osallistumaan omalla tavallaan ja isän osallistumista voisi edistää erityisesti isille kohdistetulla toiminnalla. (Alehagen, Hägg, Kalén-Enterlöv & Johansson 2011.) Norjalaisen tutkimuksen mukaan isät haluaisivat osallistua lapsensa terveydenhuoltoon nykyistä enemmän, mutta kokevat, että heidät usein sivuutetaan ja heidän mielipiteitään ei oteta huomioon samanarvoisina kuin äidin (Solberg & Glavin 2018).

Neuvolalta isät toivovat tietoa vauvan hoidosta, varhaisesta vuorovaikutuksesta, imetyksestä ja siinä tukemisesta sekä tasavertaisesta vanhemmuudesta. Isät kaipaavat myös ohjausta luotettavien tietolähteiden pariin, jotta he voivat itse opiskella kiinnostavaa sisältöä. (Pålsson, Persson, Ekelin, Kristensson Hallström & Kvist 2017.) Perheet toivovat lisää ohjausta vauvan vuorokausi-rytmeistä, kehityksestä, kasvusta, ravitsemuksesta ja tarvikkeista. He kaipaavat myös tietoa yhteiskunnan tarjoamista tukikeinoista vauvaperheen arkeen ja jaksamiseen. Vanhemmat kokevat tärkeäksi yksilölliset keskustelut terveydenhoitajan kanssa sekä vanhemmuutensa tukemisen ja kannustamisen. (Hankaniemi 2012.)

Erityisesti matalan koulutustason isät, joilla on puutteita tiedoissa ja taidoissa vauvan hoitamisen ja vanhemmuuden suhteen, kokevat riittämättömyyttä ja haasteita isyydessä. Myös tukiverkkojen puute ja isän masentuneisuus heikentävät isän kokemusta isyydestä. Neuvolassa olisi tärkeää tukea isyyttä ja auttaa vahvistamaan vanhemmuuden taitoja. Terveystoimittaja voi vahvistaa isän luottamusta kykyynsä olla hyvä isä omalla tavallaan. (Hankaniemi 2012.)

Koivumäen (2011) mukaan isät eivät varsinaisesti kaipaa terveysneuvontaa neuvolasta, mutta ovat kuitenkin tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen, jos se on yksilöllistä, tarvelähtöistä ja painottuu lapsen terveystottumusten muodostumisen ympärille. Isillä on suuri merkitys lapsen ja koko perheen terveystottumuksissa, joten isälle kohdistettu neuvonta hyödyttää koko perhettä. (Koivumäki 2011.)

2.4 Nykyisien terveyshaasteet

Miehillä on tutkitusti epäterveellisemmät elintavat kuin naisilla. He käyttävät enemmän tupakkaa, alkoholia ja syövät epäterveellistä ruokaa. Ylipaino on yksi isien suurimmista terveysriskeistä. Noin puolet isistä on ylipainoisia ja lihavia kymmenen prosenttia. (Koivumäki 2011.)

Pienten lasten isien masennus on yleistynyt ja silti alidiagnosoitu ja alihoidettu ongelma. Arvioidaan, että isien masennus on lähes yhtä yleistä kuin äitien. Masennuksella tiedetään olevan suuri vaikutus koko perheeseen ja lapsen kehitykseen, joten sen huomaaminen ja hoitaminen ajoissa olisi erittäin tärkeää. Asiasta kannattaisi puhua jo perhevalmennuksessa synnytyksen jälkeisen masennuksen yhteydessä. Jopa 80% masennuksista tulee ilmi jo yksinkertaisesti kysymällä asiasta. Lisäksi, jos isän käytös herättää epäilystä masennuksesta, on hyvä tehdä masennusseula (BDI). Voisi olla hyödyllistä seuloa myös isien masennusta systemaattisesti, esimerkiksi isän oman neuvolakäynnin yhteydessä. Isän runsas alkoholinkäyttö on usein yhteydessä masennukseen, joten alkoholinkäyttö on myös hyvä ottaa puheeksi. Jopa joka kolmas pienten lasten isä voidaan luokitella alkoholin riskikäyttäjäksi. (Soininen 2010.)

2.5 Rauman isäneuvolamalli

Rauman neuvolassa on toteutettu ryhmämuotoista isäneuvolaa jo maaliskuusta 2016 alkaen. Ajankohdaksi on valittu vauvan kuuden kuukauden neuvola. Isäneuvolan tavoitteina ovat isien parempi huomioiminen neuvolatyössä, isyyden vahvistaminen, isien tiedon lisääminen terveysneuvonnan keinoin ja vertaistuen mahdollisuuden tarjoaminen. Tämä on toiminut hyvin ja isiltä saatu palaute on ollut pääosin myönteistä. (Murto 2018.)

Käsiteltäviksi aiheiksi ovat valikoituneet vuorovaikutus vauvan kanssa, vauvan isänä oleminen, vauvan kehitys, vuorokausirytmä ja ravitsemus, perheen suun ja hampaiden hoito, tapaturmien ennaltaehkäisy, vanhempien jaksaminen, vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen sekä isompien sisarusten huomioiminen vauvaperheessä. Aiheet käydään läpi keskustellen, jonka lisäksi isät saavat mukaan tulosteen käsitellyistä aiheista muistin tueksi ja äidille näytettäväksi. (Murto 2018.)

2.6 Isien osallistaminen Ylöjärven neuvolassa

Ylöjärven kaupungin neuvola ja Tampereen ammattikorkeakoulu toteuttivat yhteistyössä ”Isä-chat - digitaalinen palvelukonseptikokeilu Ylöjärvellä” -hankkeen vuosina 2018-2019. Mukana hankkeessa oli myös kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeessa järjestettiin isä-ilta ja kaksi perheiden yhteistä ulkoilutapahtumaa. Laaksonen ja Airikkala toteavat raportissaan, että neuvolan terveydenhoitajat koki isien huomioimiseen tulleen lisää syvyyttä hankkeen kautta. Perheet toivat esille, että harva isä kokeili itse chat-palvelua ja että palvelu voisi olla myös äideille. (Laaksonen & Airikkala 2019.) Tällä hetkellä neuvolalla on käytössään neuvola-chat, joka on suunnattu kaikille Ylöjärven neuvoloiden asiakkaille (Ylöjärvi 2019).

Isä-chatin lisäksi Ylöjärven neuvola on pyrkinyt lisäämään isien aktiivisuutta myös muilla tavoin. Vuonna 2019 toteutettiin Tampereen ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoiden toimesta opinnäytetyö, jonka aiheena oli isien merkitys

lastensa liikuntakasvattajina. Tarkoituksena oli kehittää perheen fyysisen aktiivisuuden tukemista Ylöjärven neuvolassa. (Oksanen & Rantanen 2019.)

2.7 Kuuden kuukauden ikäkausitarkastus neuvolassa

Kuuden kuukauden ikäiselle lapselle järjestettävä neuvolakäynti perustuu Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Lastenneuvolakäsikirjaan. Käsikirjassa on määritelty, mitä neuvolakäynnin tulisi pitää sisällään. Ennen kaikkia ikäkausitarkastuksia tulee tutustua perherakenteeseen, lapsen, perheen ja suvun mahdollisiin sairauksiin, siihen onko lapsi sairastellut ja mitä perheelle kuuluu. Lisäksi tulee tarkistaa edellisen käynnin kirjaukset esimerkiksi esiin nousseiden poikkeavuuksien ja huolien huomioimiseksi. Kirjauksista voi myös tarkastaa, millaista lapsen ja vanhemman vuorovaikutus on ollut edellisellä neuvolakäynnillä. (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

Kaikissa neuvolan ikäkausitarkastuksissa seurataan lapsen kasvua mittaamalla pituus, päänympäryys ja paino sekä tarkastellaan niiden kehitystä kasvukäyrien avulla. Tarkastuksissa huomioidaan myös näkö ja kuulo, mutta kuuden kuukauden neuvolassa niitä ei erikseen tutkita muuten kuin vanhempaa haastatellen. Tarkastuksessa havainnoidaan lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, perehdytään turvallisuusasioihin, kysytään suun terveystilasta ja tarvittaessa opastetaan siihen liittyvissä kysymyksissä. Esiin nostetaan myös uneen liittyvät tottumukset ja häiriöt. Kuuden kuukauden ikäisen lapsen tarkastuksessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, millä lapsen silmät näyttävät, miten hän ottaa katsekontaktia, kuinka hän reagoi ääniin, jokatteleeko hän, millaisissa asennoissa hän on tai millaisissa asennoissa häntä pidetään, miten hän on motorisesti kehittynyt, ilmenevätkö suojaheijasteet, sekä siihen, kuinka jäntevä lapsi on. Jokaisen käynnin yhteydessä tarkistetaan lapsen rokotussuoja. Käsikirjan mukaan kuuden kuukauden ikäkausitarkastuksessa voi käydä läpi lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta. (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

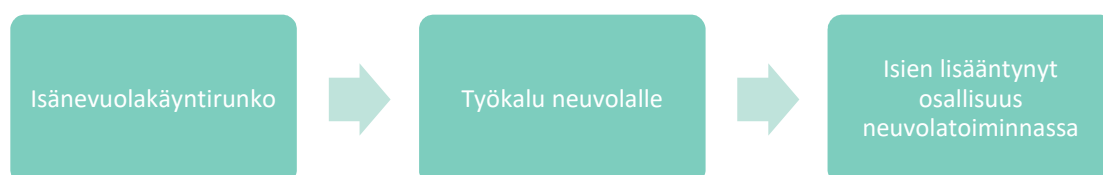
Tarkastuksen jälkeen tehdään kokonaisarvio ja jatkosuunnitelma sekä käydään vanhempien kanssa läpi lapsen ja perheen kokonaistilanne sekä poikkeavuudet ja terveystriskit, jos niitä ilmennyt. Tarvittaessa apuna käytetään huolen puheeksi

ottamisen menetelmää ja LAPS-lomaketta. Ikäkausitarkastuksen jälkeen tulee tehdä merkintöjä terveyskorttiin, joka annetaan huoltajalle. Tarkastuksen päätteeksi annetaan uusi tarkastusaika tai merkitään terveyskorttiin ajankohta, jolloin uuden ajan voi varata. Käynnin yhteydessä tulee kertoa, että terveydenhoitajaan voi tarvittaessa olla yhteydessä jo ennen seuraavaa käyntiä sekä kertoa se, miten ja milloin terveydenhoitajan tavoittaa. Käynnin loppuksi merkitään sähköiseen potilaskertomukseen tarkastuksen tiedot, kokonaisarvio ja jatkosuunnitelma. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyömme tavoitteena oli luoda Ylöjärven kaupungin neuvolalle työkalu, jonka avulla he voivat edistää isien osallistumista neuvolatoimintaan. Yhteistyö- ja tilaajatahomme toivoi runkoa isäneuvolakäynnille, jota he voisivat jatkossa hyödyntää osana Ylöjärven kaupungin neuvolatoimintaa.

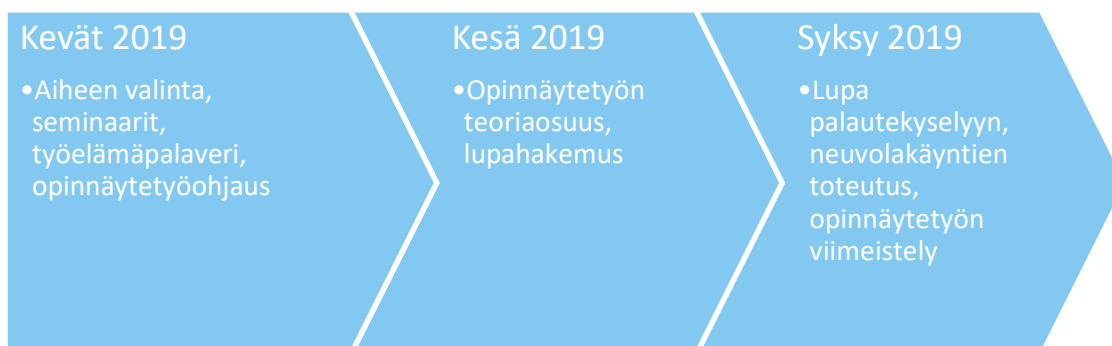
Tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa ensimmäiset käynnit, joista neuvolan terveydenhoitajien on hyvä jatkaa. Pilotoimiamme käyntien jälkeen tarkoituksena oli kerätä kirjallinen palaute isiltä, jonka pohjalta tekisimme tarvittavat muutokset suunnittelemaamme isäneuvolakäynnin runkoon. Palautteessa tarkoituksena oli selvittää, kokiko isä neuvolakäynnin hyödyllisenä, miten sitä voisi kehittää, toivooko isä jotain lisää vai oliko mukana jotain tarpeetonta ja suosittelisiko isä käyntiä muille isille.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Prosessikuvaus

Opinnäytetyöprosessi alkoi joulukuussa 2018 aiheen valinnalla. Aihe tuli valmiina Ylöjärven kaupungin neuvolalta. Aihe tuntui heti omalta, joten päädyimme valitsemaan kyseisen aiheen. Tammikuussa 2019 työ jatkui aiheseminaarilla, jonka jälkeen olimme yhteydessä Ylöjärven neuvolaan ja sovimme käytännön asioista, kuten aikataulusta. Sovimme työelämäpalaverin loppukeväälle. Maaliskuussa 2019 osallistuimme opinnäytetyön suunnitteluseminaariin ja saamiemme kehitysehdotusten pohjalta lähdimme viemään ajatusta opinnäytetyön suunnasta eteenpäin. Huhtikuussa 2019 kävimme tapaamassa yhteyshenkilöämme Ylöjärven neuvolassa, jossa saimme tukea ajatuksillemme sekä uusia ideoita. Pohdimme yhdessä ideoita sekä yhteyshenkilön että opettajan kanssa. Toukokuussa 2019 tapasimme ohjaavan opettajamme ja samalla isäneuvolakäynnin toteutusajan kohdaksi varmistui kuusikuisen lapsen neuvolakäynti. Kesän 2019 aikana työstimme teoriaosuutta sekä haimme tutkimuslupaa Ylöjärven kaupungilta isien palautekyselyä varten. Lupa myönnettiin syyskuussa 2019. Prosessin aikana olimme tapaamisten lisäksi sähköpostitse yhteydessä yhteistyötahoon. Yhteyshenkilömme löysi neuvolan asiakkaista kuusi noin puolivuotiaasta vauvaa ja heidän isänsä, joista kolme lähti mukaan isäneuvolaan. Toteutuksessa mukana oli lopulta kaksi isä-lapsi -paria. Neuvolan terveydenhoitaja tarkasti suunnittelemamme sisällön ennen käyntien toteuttamista ja hyväksyi sen. Toteutettuamme neuvolakäynnit kirjoitimme opinnäytetyömme valmiiksi.

4.2 Metodikuvaus

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Opinnäytetyöhön sisältyy myös teoriaosuus sekä palautekysely isille. Tämän tyyppiseen opinnäytetyöhön soveltuu parhaiten toiminnallinen toteutusmuoto. Toiminnallisen opinnäytetyön avulla pääsimme pilotoimaan suunnittelemaamme isäneuvolakäyntirunkoa, jota pilotoinnin myötä oli mahdollista jatkojalostaa yhdessä neuvolan kanssa, vastaamaan isien ja perheiden tarpeita. Palautekysely voidaan luokitella laadulliseksi, eli kvalitatiiviseksi tutkimukseksi. Kvalitatiivinen tutkimus on kiinnostunut sisällöistä ja tarkoituksista, ei niinkään tilastollisista yhteyksistä (Alvehus 2013, 20).

Salosen (2013) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö voi olla muun muassa tapahtuman järjestäminen, jonkinlainen kokeilu tai toimintatapa, opas, esite, malli, perehdytyskansio, näytelmä, näyttely, käsikirjoituksen luominen, seminaari tai täysin uuden toiminnan luominen. Meidän työmme on omalla tavallaan uuden toiminnan luomista. Isäneuvolakäyntejä on toteutettu jo muualla Suomessa ryhmämuotoisena (Murto 2018), mutta meidän luomamme toiminta tulee olemaan uusi käytäntö Ylöjärven neuvolalle.

Tutkimuksellisen ja toiminnallisen opinnäytetyön erona on se, että toiminnallisessa opinnäytetyössä opiskelija luo itse tuotoksen, kun taas tutkimuksellisessa opinnäytetyössä opiskelija luo uutta tietoa tutkimusraportin muodossa. Toiminnallisen opinnäytetyön kehittäminen vaatii muiden toimijoiden mukanaoloa, kun vastaavasti tutkimuksellisessa työssä opiskelijat tekevät työtään yleensä itsenäisesti ja mukana on muita henkilöitä vain tiedonhankintaan liittyen. Toiminnallisen ja tutkimuksellisen opinnäytetyön erona on lisäksi se, että toiminnallinen opinnäytetyö on dialogista tai trialogista vuorovaikutusta eri toimijoiden kanssa, kun taas tutkimuksellista opinnäytetyötä voisi kutsua monologiseksi työskentelytavaksi. (Salonen 2013.)

4.3 Isäneuvolakäynnin sisällön rakentuminen

Ylöjärven neuvola toivoi, että jo olemassa olevan neuvolakäynnin voisi muuttaa isäneuvolakäynnin muotoon, jolloin muutokseen ei vaadita suuria resursseja. Tämä tarkoittaa, että isäneuvolakäynti olisi isän ja lapsen yksilökäynti neuvolassa, ei esimerkiksi ryhmätoimintaa. Yksilömuodossa järjestettävä neuvolakäynti palvelee Ylöjärven neuvolaa parhaiten ja lähdimme toteuttamaan opinnäytetyötämme yhteistyöneurolamme toiveita ja tarpeita kuunnellen.

Päädymme muokkaamaan normaalista puolivuotisneuvolasta isäneuvolakäynnin. Ajatuksena oli, että kuusi kuukautta vauvan synnyttyä alkuvaiheen haasteet ovat todennäköisesti helpottaneet ja tilanne on sen verran tasaisempi, että äiti on valmis jäämään pois neuvolakäynniltä. Kuuden kuukauden neuvolassa ei myöskään anneta rokotuksia, joka teki käynnin ajankohdan valitsemisesta helpompaa. Isät tarvitsevat erityistä tukea läpi raskauden ja vauvan ensimmäisten elinkuukausien, mutta käytännön syistä päädyimme sijoittamaan isäneuvolan vauvan kuuden kuukauden ikään. Tätä ajankohtaa aiemmin käyntiä, jossa vain isä olisi mukana, olisi ollut lähes mahdotonta toteuttaa lisäämättä ylimääräistä neuvolakäyntiä.

Isäneuvolakäynnin sisältöteemoja lähdimme rakentamaan teoreettisen viitekehyksen, isien tarpeiden sekä yhteistyötahomme toiveiden pohjalta. Lisäksi huomioimme normaaliin puolivuotisneuvolaan kuuluvat aihealueet, sillä isäneuvola on suunniteltu korvaamaan kyseinen käynti kokonaisuudessaan. Yhteyshenkilömme toivoi käyntiin mahdollisimman paljon konkreettisia aiheita, kuten ensiapua ja liikenneturvallisuutta. Viitekehyksen pohjalta valitsimme käyntiin mukaan sellaisia sisältöjä, joita isät toivoivat neuvolalta ja jotka olivat osoittautuneet toimiviksi Rauman isäneuvola-mallissa. Lisäksi halusimme huomioida nykyisien terveyshaasteita ottaen kuitenkin huomioon sen, että Koivumäen (2011) mukaan isät eivät odota heihin itseensä kohdistuvaa terveysneuvontaa neuvolasta. Isän terveysneuvonta toteutettiin tarvelähtöisesti ja yksilöllisesti. Sisällössä otettiin myös neuvolan omat käytänteet huomioon. Esimerkiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2019) suosittelee Lastenneuvolakäsikirjassaan, että kuuden kuukauden neuvolassa käytäisiin läpi lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake.

Ylöjärven neuvolalla se ei kuitenkaan kuulu kyseisen neuvolakäynnin sisältöön, joten jätimme sen pois isäneuvolakäynnistä.

Isäneuvolakäynnillä esiin nostettaviksi aiheiksi valikoitui paljon tärkeitä asioita. Isän tunne isyydestä, kuinka vauvan hoito sujuu, mikä on isästä tuntunut erityisen mukavalta ja mikä haastavalta olivat asioita, joita nostimme käynnillä esille. Vauvan hoitoon liittyvää ohjeistusta annoimme tarpeen mukaan. Sisältöön kuului isän kannustaminen kahdenkeskiseen aikaan ja vuorovaikutukseen vauvan kanssa sekä omiin tapoihin hoitaa vauvaa. Isää kannustettiin myös perhevapaiden käyttöön. Isän kanssa käytiin läpi kuuden kuukauden ikäisen vauvan kehitystä, vuorokausirytmistä, sekä kannustettiin yöherätyksiin osallistumiseen ja unikoulun pitoon mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan. Isän osallistuminen ruokintaan sekä tietoa puolivuotiaan ravitsemuksesta ja sormiruokailusta olivat osa sisältöä. Käynneillä kerrattiin tapaturmien ehkäisyä ja ensiapuohjeita. Isää muistutettiin siitä, kuinka nopeasti vauva oppii liikkumaan. Isälle annettiin mukaan kotitapaturma.fi -sivuston Turvallisuutta vauvallesi, tarkastuslista alle 1-vuotiaat (2015), sekä Suomen punaisen ristin vauvan elvytysohje (2016). Isää kannustettiin rauhalliseen ajotapaan sekä opastettiin oikeanlaisen turvaistuimen valintaa. Materiaalina jaettiin Liikenneturvan lapsi autossa -opas. Käynnillä nostettiin erityisesti esiin isän, äidin ja koko perheen jaksaminen, parisuhde, tukiverkostot sekä tarvittaessa esiteltiin kunnan tarjoamia tukipalveluita. Isän terveys ja elintavat olivat osa käyntiä yksilöllisen terveysneuvonnan näkökulmasta ja kannustimme myös isää opettamaan lapselle hyviä elintapoja.

Aihealueiden valinnan jälkeen lähdimme luomaan niistä ja normaalin kuuden kuukauden neuvolan sisällöistä runkoa isäneuvolakäynnille. Valmis, lopullinen versio rungosta on liitteenä (liite 1). Lisäksi Rauman isäneuvolasta mallia ottaen halusimme myös tehdä kotiin vietävän tiivistelmän käynnin sisällöistä suullisen ohjauksen muistamisen tueksi ja äidille näytettäväksi (liite 2).

4.4 Isäneuvolakäyntien toteutus

Isäneuvolakäynnit toteutettiin syys- ja lokakuussa 2019. Käynneille oli varattu aikaa noin tunti, jonka lisäksi kirjaamiseen oli jätetty reilusti aikaa. Käynnit toteutettiin valmiiksi suunnitellulla ja yhteistyötahon hyväksymällä rungolla. Vaikka meillä oli valmis runko, etenimme kuitenkin isä- ja perhelähtöisesti.

Käyntien alussa esittelimme itsemme isälle ja käyntiä jatkettiin niin, että isälle kerrottiin opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite sekä käytiin kokonaisuudessaan läpi kirjallinen suostumus, jonka isä allekirjoitti (liite 3). Isä sai toisen kappaleen suostumuslomakkeista itselleen. Toinen kappale suostumuslomakkeesta talletettiin opinnäytetyön valmistumiseen saakka. Lomake piti sisällään opinnäytetyön tekijöiden yhteystiedot, jotta isä voisi tarvittaessa ottaa yhteyttä. Käynnit järjestettiin isälähtöisesti niin, että kiinnitimme erityistä huomiota isää kiinnostaviin sekä hänelle ja perheelle erityisen tarpeellisiin aiheisiin ja jätimme vähemmälle huomiolle asiat, jotka isä koki jo hallitsevansa. Keskustelimme isän kanssa ja annoimme hänelle mahdollisuuden esittää kysymyksiä.

Toteutukseen sisältyi myös vauvan tutkiminen Terveystietokeskuksen (2019) Lastenneuvolakäsikirjan ohjeistuksen mukaan. Tutkimme lasta kokonaisuutena ja tarkastimme lapsen kasvukäyrät sekä rokotustiedot. Tarvittaessa kutsuimme neuvolan terveydenhoitajan antamaan oman arvionsa ja vastaamaan mahdollisiin isän esittämiin kysymyksiin, joihin emme itse osanneet vastata. Mikäli isän terveydentilasta nousi huoli, ohjasimme hänet omalääkärin arvioon Ylöjärven käytännön mukaisesti.

Käynnin lopussa isä sai täyttää vapaaehtoisesta palautekyselyn (liite 4). Kyselyssä selvitettiin vastaajan ikä, lasten lukumäärä, yleisarvosana käynnistä asteikolla 1-10, mitä isä piti käynnistä, oliko käynnissä jotain mitä isä jättäisi pois, tuliko hänellä mieleen jotain lisättävää käynnin sisältöön sekä kuinka todennäköisesti hän suosittelisi käyntiä muille asteikolla 1-10. Kyselyn lopussa oli varattu tilaa vapaalle palautteelle. Isälle annettiin mahdollisuus täyttää kysely omassa rauhassa.

Isälle annettiin mukaan yhteenveto käynnin sisällöstä (liite 2). Yhteenvedon tarkoituksena oli, että isä voi kerrata käynnin sisältöä paperista sekä halutessaan

näyttää sitä lapsen äidille. Näin perhe saa käynnistä mahdollisimman suuren hyödyn. Tavanomaisen kuuden kuukauden neuvolan sisällön voi tarkistaa Terveystiedon ja hyvinvoinnin laitoksen lastenneuvolakäsikirjasta, joten halusimme että perheellä olisi mahdollisuus nähdä myös isäneuvolakäynnin sisältö.

Käynnin lopussa annoimme isälle mahdollisuuden esittää kysymyksiä. Kerroimme, että neuvolan terveydenhoitajan voi pyytää paikalle, mikäli asiakkaalla on jotain hänelle suunnattua. Terveystiedonhoitaja oli myös koko käynnin ajan käytettävissä mahdollista konsultaatiota varten. Kuusikuukautisen lapsen seuraava neuvolakäynti on kahdeksan kuukauden kohdalla, joten pyysimme perhettä varaamaan seuraavan ajan itsenäisesti. Varmistimme, että perheellä on neuvolan yhteystiedot ja kerroimme, että neuvolaan voisi tarvittaessa ottaa yhteyttä aiemminkin. Teimme merkinnät käynnistä neuvolakorttiin ja toivotimme perheelle hyvää jatkoa.

Käyntien jälkeen kirjasimme käynnit rakenteisen kirjaamisen periaattein potilastietojärjestelmään. Pyrimme kirjamaan kaiken oleellisen, mutta kuitenkin tiivistäen ja välttämällä epäoleellisten asioiden kirjaamista. Käytimme käynnin aikana tekemiämme muistiinpanoja avuksi kirjatessamme. Meille oli varattuna kiireetöntä aikaa kirjaamista varten, joka takasi sen, että pystyimme keskittymään kirjaamiseen kaikessa rauhassa. Kirjaamisen jälkeen raportoimme vielä neuvolan terveydenhoitajalle käyntien sujumisesta ja tekemistämme huomioista. Keskustelimme myös käyntien ilmapiiristä ja siitä, mikä aihe oli tuntunut kiinnostavan isää enemmän ja mikä vähemmän. Jälkimmäisen käynnin jälkeen saimme myös kattavasti palautetta koko opinnäytetyöprosessista ja lopputuloksesta.

Pilottikäynnit onnistuivat todella hyvin ja isiltä saamamme palaute oli pelkästään myönteistä. Erityisesti isät pitivät siitä, että kerrankin todella keskitytään heihin ja kysytään heidänkin jaksamistaan, eikä vain äidin. Keskiarvo isäneuvolakäynnin yleisarvosanalle asteikolla 1-10 oli yhdeksän (9). Kysyttäessä, millä todennäköisyydellä isät suosittelisivat käyntiä muille, keskiarvoksi tuli 9,5 asteikolla 1-10. Toinen isä kehui palautteessaan meidän ammattimaista ja osaavaa toimintaamme.

5 POHDINTA

5.1 Opinnäytetyöprosessin ja isäneuvolakäyntien toteutuksen arviointi

Opinnäytetyöprosessi lähti käyntiin hyvin. Isä-chat -hanke sekä aiemmin tehty opinnäytetyö Tampereen ammattikorkeakoulun ja Ylöjärven kaupungin neuvolan välillä oli hyvä perusta toimivalle ja luotettavalle yhteistyösuhteelle myös meidän opinnäytetyötämme ajatellen. Luotettava ja toimiva yhteistyösuhde on tärkeä tekijä opinnäytetyön onnistumisessa. Olimme aktiivisia alusta saakka, eikä työ aiheuttanut liiallista painetta, joka olisi vaikuttanut negatiivisesti työn laatuun. Pysyimme koko työn ajan suunnitellussa aikataulussa. Otimme varhaisessa vaiheessa yhteyttä yhteistyötahoon ja olimme koko työn ajan tiiviissä yhteistyössä. Kysyimme työn eri vaiheissa mielipiteitä neuvolalta ja toimimme niiden mukaan. Ohjaavaan opettajaan olimme myös yhteydessä, aina kun joku asia askarrutti tai kaipasimme vinkkejä. Seminaareihin valmistauduimme hyvin ja ne auttoivat opinnäytetyön etenemisessä. Opponenttien vinkeistä hyödynsimme parhaat.

Yhtenä ehdotuksena saimme esimerkiksi sen, että pitäisimme neuvolakäynnin ryhmämuotoisena, mutta asiasta keskusteltuamme sekä yhteistyötahon, että ohjaavan opettajan kanssa, tulimme siihen lopputulokseen, että toteutamme käynnit yksilökäynteinä neuvolan toiveiden mukaisesti. Ongelmaksi ryhmämuotoisessa neuvolakäynnissä olisi saattanut muodostua isien vähäinen aktiivisuus kyseisessä neuvolassa. Ryhmämuotoisessa käynnissä luultavasti vain muutenkin aktiivisimmat isät olisivat osallistuneet ja taas eniten isäneuvolaa tarvitsevat isät olisivat jääneet pois. Toisaalta ryhmässä isät olisivat saattaneet solmia uusia tuttavuuksia ja saada vertaistukea toisiltaan.

Isäneuvolakäynnin toteutus sujui kokonaisuudessaan hyvin. Saimme luotua rennon ja vapautuneen ilmapiirin käynneille. Onnistuimme kokoamaan paljon isille hyödyllistä ja tärkeää tietoa, mutta silti pysyimme hyvin aikataulussa. Käynteihin oli varattu aikaa tunti ja kirjaamiseen oli jätetty reilusti aikaa. Koimme tunnin käynnin olevan riittävä. Siinä ajassa ehti hyvin käydä tilannetta läpi kokonaisvaltaisesti ja tarvittaessa pyytää isää tulemaan mukaan myös seuraavalle neuvolakäynnille,

jotta aiheista voi jatkaa keskustelua. Tarvittaessa tunnin käynnillä oli hyvin myös aikaa ohjaamaan isän omalääkärin arvioon.

Mikäli isäneuvolakäynnin toteutuksia olisi ollut enemmän, olisi meille muodostunut parempi käsitys siitä, mitkä aiheet toimivat hyvin ja mitkä huonommin. Siten olisimme voineet kehittää runkoa vielä toimivammaksi tuleville isäneuvolakäynneille. Pieni määrä käyntejä toi myös vähäisen määrän palautetta. Palautekyselyn pohjalta oli tarkoitus pohtia, onko hyvä kohdentaa jotain tiettyä sisältöä eri elämäntilanteissa oleville isille ja voiko käynnin runkoa vielä muokata paremmin isien toiveita vastaavaksi. Saatujen palautteiden perusteella käynnit olivat kuitenkin isien mieleen. Isät pitivät erityisesti siitä, että kerrankin heihin keskityttiin ja kysyttiin heidän vointiansa, eikä ainoastaan lapsen äidin.

Isomman palautemäärän avulla olisimme voineet kehittää isäneuvolakäyntiä parempaan suuntaan. Nyt neuvolalle jää vastuu seurata, kuinka isät ottavat käynnin vastaan ja miten käyntejä voisi kehittää niin, että ne ovat isien tarpeita vastaavia. Meidän toiveemme oli, että saisimme mahdollisimman paljon eri elämäntilanteissa olevia isiä mukaan toteutukseen. Heidän palautteidensa perusteella käyntiä voisi muokata esimerkiksi niin, että isälle, jolle lapsi on ensimmäinen, käynti olisi erilainen kuin isälle, jolla on lapsia entuudestaan. Mikäli esiin tulisi, että myös eri koulutustason isät tai eri ikäiset isät tarvitsevat erilaista tietoa, voisi sisällössä painottaa eri aiheita. Nämä ovat kuitenkin asioita, jotka tulevat esiin vasta useamman toteutuneen isäneuvolakäynnin jälkeen.

Toteutuneiden neuvolakäyntien jälkeen nousi keskustelu toimeksiantajan kanssa siitä, osoittaako kotiin vietävä yhteenveto epäluottamusta isää kohtaan. Yksi kaupungin työntekijöistä pohti, että isälle voi herätä ajatus siitä, ettei hänen luoteta osaavan kertoa käynnillä läpikäytyjä asioita kotona. Toisaalta tiivistelmä on hyvä tapa koota isäneuvolakäynnin sisältö ja siitä myös isä voi kerrata läpikäytyt asiat. Kirjallinen materiaali suullisen ohjauksen tukena auttaa muistamaan ohjauksen sisällön paremmin kuin pelkkää suullista ohjausta hyödyntämällä (Eloranta & Virkki 2011, 73-74). Monet neuvolan työntekijöistä olivat tyytyväisiä tiivistelmään ja pitivät sitä erittäin hyvänä käytäntönä. Toimeksiantajan palaute oli yhteenvedosta noussutta keskustelua lukuun ottamatta myönteistä.

Kokemuksemme mukaan suunnittelemamme isäneuvolakäyntirunko oli toimiva. Runko toimi hyvänä pohjana käynnille ja sen pohjalta oli mahdollista tehdä käynnistä juuri kyseiselle isälle mahdollisimman hyödyllinen. Tärkeintä on, että pohjaa käytetään isä- ja perhelähtöisesti. Opinnäytetyönä luomamme runko on Ylöjärven neuvolalle hyvä työkalu tukemaan isyyttä ja isien osallisuutta neuvolatoiminnassa.

Isän tukemista olisi hyvä tehostaa jo raskausajasta saakka. Näin pohja isäneuvolakäynnille olisi jo valmiina. Tiivis yhteistyö isän kanssa raskauden alkutaipaleesta saakka tukisi isän osallisuutta. Koivumäen (2011) mukaan, isät arvostavat neuvolaa ja muistelivat sieltä saatuja neuvoja. Neuvolan kannattaa pohtia, kuinka markkinoida isäneuvolakäyntiä. Perheet saattavat ajatella käynnin äitiä syrjivänä, vaikka ajatuksena on, että käynti on isää tukeva. Näin ollen oikea markkinointitapa on avain isäneuvolakäyntien integroimiseksi normaaliin neuvolaseurantaan. Käyntiä markkinoidessa tulisi nostaa esiin syyt, miksi käynti on juuri isälle tarkoitettu, esimerkiksi isä-lapsisuhteen vahvistaminen ja isän osallistaminen.

Opinnäytetyö kokonaisuudessaan tuki suuresti ammatillista kehitystämme. Pääsimme itse kehittämään kokonaista neuvolakäyntiä normaalin kuuden kuukauden neuvolakäynnin korvaajaksi. Saimme hyvää käytännön kokemusta isien kohtaamisesta ja isyyden tukemisesta. Käyntien pilotointi näytti sen, että onnistuimme rungon suunnittelussa. Tämä lisäsi itsevarmuutta ja luottoa omaan ammatillisuuteemme. Lisäksi isiltä saatu palaute tuki tunnetta siitä, että olemme luoneet jotain oikeasti hyödyllistä ja tarpeellista. Metodina toiminnallinen opinnäytetyö sopi meille hyvin, sillä koemme saaneemme näin aikaan pelkän kirjallisen työn lisäksi konkreettista ja käytännönläheistä materiaalia. Jäämme mielenkiinnolla odottamaan, miten isäneuvolakäytäntö Ylöjärvellä lähtee sujumaan ja ottavatko muut kunnat siitä mallia.

5.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa pohdimme työtä eri näkökulmista eettisyyttä silmällä pitäen. Perehdyimme hyvin aiheeseen ja siihen liittyviin tutkimuksiin, jotka muodostavat yhden työn kulmakivistä. Tutustuimme huolellisesti tutkimuseettisiin ohjeisiin sekä varmistimme ohjaavalta opettajalta aina, jos meillä oli epävarmuutta. Teimme tutkimuslupahakemuksen palautekyselyä varten ja toteutimme kyselyn vasta tutkimusluvan saatuaamme. Työn eettisyyttä lisäsi se, että neuvolan terveydenhoitaja järjesti kaikki neuvolakäynnit, jolloin meillä ei ollut tarvetta käsitellä lapsen asiakastietoja enne käyntiä. Itse käynnin aikana ja kirjaessa käytimme potilastietoja hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Perheiden anonymiteetin säilyttämiseksi teimme valinnan jättää työssä kertomatta, mistä Ylöjärven neuvolasta on kyse. Ennen isäneuvolakäyntien toteutusta hyväksytimme suunnittelemamme sisällön neuvolan terveydenhoitajalla varmistaksemme, että suunnitelma on ammattilaisen mielestäkin sopiva toteutettavaksi oikeilla asiakkailla. Opinnäytetyön toteutuksessa isille tuotiin selkeästi esiin, että he voivat vetäytyä opinnäytetyöstä missä työn vaiheessa tahansa sekä se, että palautekysely on täysin vapaaehtoinen. Isät antoivat tietoisien kirjallisen suostumuksensa opinnäytetyöhön ja siihen liittyneeseen kirjalliseen palautekyselyyn osallistumiseen. Opinnäytetyöhön liittyvä luottamuksellinen aineisto, kuten palautekyselyt, säilytetään prosessin ajan tietoturvallisesti ja tuhotaan opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Edellä mainitut asiat ovat eettisyyttä tukevia seikkoja.

Tehdyn tutkimuksen perustana toimii hyvä tieteellinen käytäntö. Hyvä tieteellinen käytäntö pitää sisällään sen, että noudatetaan tiedeyhteisön toimintatapoja, jotka ovat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa, tulosten esittämisessä ja tutkinnan ja sen tulosten arvioinnissa (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Yläne & Paavilainen 2011, 152).

Isäneuvolakäynnin palautekyselyä voidaan arvioida reliabiliteetin ja validiteetin näkökulmista. Reliabiliteetti kuvaa tutkimuksen luotettavuutta. Mikäli tutkimus on reliaabeli, tutkimus voidaan uusida ja saada samankaltainen tulos. (Alvehus 2013, 122.) Palautekyselyn otanta oli niin pieni, että tutkimuksen reliabiliteetti kärsii.

Kohdistamalla isäneuvolakäynti ja siihen liittyvä kysely suuremmalle joukolle, olisi tutkimus luotettavampi. Isäneuvolakäynnin pilotointi Ylöjärven neuvolalle oli ainutlaatuinen, jolloin vastaavanlaista, verrattavissa olevaa tutkimusta ei voida toteuttaa. Tutkimustuloksesta voidaan kuitenkin päätellä, että pilottiin osallistuneet isät olivat tyytyväisiä käyntiin. Validiteetti kuvaa sitä, kuinka tutkimuksessa onnistuttiin tutkimaan sitä, mitä oli tarkoituskin (Alvehus 2013, 122). Työmme on validi, sillä saimme kyselystä vastauksen haluamaamme kysymykseen, eli mitä mieltä isät olivat isäneuvolakäynnistä.

5.3 Hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet

Isäneuvolakäynnin runko ja oheismateriaali on valmis kokonaisuus, joka on sellaisenaan hyödynnettävissä neuvoloissa. Sitä on myös helppo muokata kunkin neuvolan tarpeita vastaavaksi. Isäneuvolakäynti on neuvolalle helppo tapa tukea isyyttä ja lisätä isien osallisuutta toiminnassaan. Suunnitelmamme mukainen käynti ei vaadi neuvolalta juuri lainkaan lisäresursseja tai taloudellista panostusta eli kynnys toiminnan aloitukseen on mahdollisimman matala.

Jatkossa, kun isäneuvolakäyntejä on saatu toteutettua jo pidemmän aikaa systemaattisesti, voisi tutkimusta käyntien hyödyistä ja tarpeellisuudesta tehdä lisää. Olisi mielenkiintoista tietää esimerkiksi lisääkö isäneuvolatoiminta isien osallistumista myös neuvolan muuhun toimintaan ja kokevatko perheet isäneuvolakäynnistä jotain konkreettisia hyötyjä. Kokemuksen karttuessa käynnin runkoa voisi muokata vielä paremmin isien toiveita ja tarpeita mukailevaksi. Myös eri elämäntilanteissa olevien isien erilaisen tietotarpeen voisi huomioida jo käynnin rungossa, vaikka runkoa onkin tarkoitus käyttää yksilöllisesti.

LÄHTEET

Alehagen, S., Hägg, M., Kalén-Enterlöv, M. & Johansson, A. 2011. Experiences of community health nurses regarding father participation in child health care. *Journal of Child Health Care* 15 (3) 153–162.

Alvehus, J. 2013. Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok. Tukholma: Liber AB.

Eloranta, T. & Virkki, S. 2011. Ohjaus hoitotyössä. Helsinki: Tammi.

Hankaniemi, A. 2012. Vauvanhoitoon liittyvän tuen ja tiedon tarve neuvolasta. Pro Gradu. Tampereen yliopisto.

Hermanson, E. 2012. Isän osallistuminen ja sitoutuminen lapsen hoitoon. Koti-neuvola. Duodecim Terveysportti. Luettu 10.11.2019.

Huttunen, J. 2010. Isyyteen sitoutuminen ja sen merkitys miehelle. Suomen lää-kärilehti 3/2010 vsk 65 s. 175-180.

Klemetti, R. & Hakulinen-Viitanen, T. 2013. Äitiysneuvolaopas - Suosituksia äi-tiysneuvolatoimintaan. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Imetyksen tuki ry. 2016. Kiinteiden aloittaminen. Luettu 25.9 2019.

Kela. 2019. Isyyusraha. Luettu 25.9 2019.

Koivumäki, T. 2011. Isien kokemuksia isyyden muuttumisesta, lastenneuvolasta ja terveysneuvonnasta. Pro Gradu. Tampereen yliopisto.

Kotitapaturmat.fi. 2015. Turvallisuutta vauvallesi. Tarkastuslista alle 1 vuotiaat.

Laaksonen, M. & Airikkala, E. 2019. Isä-chat – digitaalinen palvelukonseptiko-keilu Ylöjärvellä. Tampereen ammattikorkeakoulu.

Liikenneturva. 2014. Lapsi autossa -opas vanhemmille.

Murto, P. 2018. Isien ja vauvojen oma neuvolakäynti. Terveystoiminta 6/2018 28-29.

Oksanen, S. & Rantanen, M. 2019. Isät lastensa liikuntakasvattajina. Perheiden fyysisen aktiivisuuden tukeminen neuvolassa. Opinnäytetyö. Tampereen ammat-tikorkeakoulu.

Perry, A. R., Rollins, A., Sabree, R. & Grooms, W. 2016. Promoting Paternal Par-ticipation in Maternal and Child Health Services. *Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance*, 40(2), 170–186.

Pålsson, P., Persson, E., Ekelin, M., Kristensson Hallström, I. & Kvist, L. 2017. First-time fathers experiences of their prenatal preparation in relation to challenges met in the early parenthood period: Implications for early parenthood preparation. *Midwifery* 50 (2017) 86–92.

Riihonen, R. 2018. Isän haastava ja antoisa rooli. Väestöliitto. Luettu 13.11.2019.

Ronkainen, S., Pehkonen L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro Oy.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu.

Soininen, M. 2010. Kunpa isi jaksaisi. *Suomen lääkäri* 3/2010 vsk 65 s. 144-147.

Solberg, B. & Glavin, K. 2018. Fathers want to play a more active role in pregnancy and maternity care and at the child health centre. *Norwegian Journal of Clinical Nursing / Sykepleien Forskning*, 72006-e-72006.

SPR. 2016. Vauvan elvytysohje.

Suomen Hammaslääkäriliitto. 2015. Vauvan suunterveys. Luettu 25.9 2019.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. Lastenneuvolakäsikirja. Luettu 25.9 2019.

Vuorenmaa, M. 2016. Äitien ja isien osallisuus perheessä ja lasten palveluissa sekä osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Ylöjärven kaupunki. 2019. Neuvolat aloittavat chat-palvelun 1.4.2019. [Ylojarvi.fi](http://ylojarvi.fi). Luettu 30.9.2019.

LIITTEET

Liite 1. Isäneuvolakäynnin runko

Isäneuvolakäynnin sisältö:

-Perheen kuulumiset, sairastelut, huolenaiheet.

-Perheen tilanne, isän jaksaminen/masennus, parisuhde, perheen tukiverkot ja tarvittaessa esitellään kunnan tukipalvelut:

- Terveyskeskuslääkärin kautta, jos kaipaa esimerkiksi keskustelua ammattilaisen kanssa
- Lapsiperheiden kotipalvelu 6€/h (esite)
- Perhekioski kauppakeskus Elovainiossa (erilaisia ryhmiä, kuten vauvaryhmä. Perheohjaaja tavattavissa)

-Isän oma terveys, etenkin masennus, alkoholinkäyttö, ylipaino ja tupakointi. Yksilöllinen terveysneuvonta, näkökulmana hyvien elintapojen opettaminen lapselle.

-Isän tunne isyydestä, miten vauvan hoito sujuu, mikä on tuntunut erityisen mukavalta ja mikä haastavalta. Ohjausta vauvanhoitoon tarpeen mukaan.

-Kannustus kahdenkeskeisen ajan viettoon ja vuorovaikutukseen vauvan kanssa ja omiin tapoihin hoitaa vauvaa. Kannustetaan perhevapaiden käyttöön:

- Isyyysvapaa 54 arkipäivää, n. 9 viikkoa. Äidin kanssa yhtä aikaa 18 arkipv. Loput vanhempainvapaan päätyttyä ennen kuin lapsi täyttää 2v (Kela 2019).
- Isä voi myös pitää osan vanhempainvapaasta tai jäädä hoitovapaalle sen loputtua.

-6kk ikäisen vauvan nukkuminen:

- Liikunnalliset taidot kehittyvät niin kovaa vauhtia, ettei lapsi välttämättä malta nukkua.

- Hampaiden tulo voi vaikeuttaa nukkumista
- Halu seurustella voi tulla öisin, jos päivisin ei puuhailtu tarpeeksi
- Univaikeuksia voi ilmetä eteenkin 6-9kk iässä
- Heräily on normaalia ja siihen ei tarvitse puuttua, mikäli vanhempien jaksaminen ei sitä vaadi.
- Isän osallistuminen yöherätyksiin parantaa äidin jaksamista. Tarvittaessa isän kannattaa hoitaa unikoulu.

VINKKEJÄ: Säännöllinen päivärytmi ja yön rauhoittaminen, uniriepu, toistuvat iltarutiinit, hyvä nukkumisympäristö, nukuttaminen samaan paikkaan, josta lapsi herää. Vältä liian monen asian muutosta yhtä aikaa, esim. yösyötön lopettaminen ja omaan sänkyyn siirtymisen opettelu eri aikaan. Aktiivinen toiminta päivällä. Syy ei ole vanhemmassa, vanhempi ei ole huono vanhempi, vaikka lapsella olisi uniongelmia.

Kotiunikoulu: Jos lapsella uniongelmia (nukahtamisongelmia ja yöheräilyä) ja vanhemmat toivovat tilanteeseen parannusta:

- Tavoitteena se, että lapsi oppii nukahtamaan itse, ilman maitoa tai vanhemman apua.
- Perusperiaate: Lapsen luokse mennään, jos hän itkee. Lasta rauhoitellaan, mutta hänen ei anneta nukahtaa syliin.
- Erilaisia versioita unikoulusta löytyy netistä esimerkiksi MLL.

-6-9 kk vierastaminen, normaali vaihe, joka lievenee ajan kuluessa itsestään. Vauvaa ei tule pakottaa vierastamansa ihmisen syliin.

-Puolivuotiin ravitsemus:

- Kiinteitä kannattaa tarjota monipuolisesti annoksia vähitellen kasvattaen.
- Perheen yhteiset ruokailuhetket (vauvalle ei suolaa tai runsassokerisia tuotteita).
- Sormiruokailun aloitus. Karkeammat soseet ja puurot, isot imeskeltävät sormiruokat sekä pikkuiset, pinsettioitteen käyttöä vaativat ruokapalat harjaannuttavat suun motoriikkaa sekä silmien ja käden yhteistyötä. (Moniste sormiruokailusta.)

- Kiinteiden rinnalla maitoa n. 6dl (imetyskertoina 3-5 kertaa). Äidin tukeminen imetyksessä vähintään 1v asti. Korvikemaidossa vaihtaminen 6kk eteenpäin tarkoitettuun valmisteeseen.
- D-vitamiinilisä 10mikrog

-Onko hampaita tullut?

- Hampaiden hoito aloitetaan, kun ensimmäinen hammas puhjennut. Harjaus vauvaharjalla 2x/vrk, toinen harjauskerta vauvojen fluorihammastahalla. (Suomen hammaslääkäriliitto 2015.)

-Puolivuoti on jo oppinut tai oppii muutaman kuukauden kuluessa liikkumaan ryömien tai kontaten, jolloin on tärkeää huomioida uudenlaiset tapaturmavaarat, kuten sängystä putoaminen, pienten esineiden saaminen suuhun ja huonekalujen kaatuminen. Kannustus kertaamaan ensiapuohjeita, etenkin tukehtuminen, palovammat ja elvytys. (Turvallisuutta vauvallesi -check list. Vauvan elvytys SPR.)

-Liikenneturvallisuus, rauhallinen ajotapa ja turvaistuimen valinta. (Liikenneturvan opas Lapsi Autossa.)

-Kasvu: paino, pituus, päänympärys. Kasvun johdonmukaisuus.

-Näkö: silmien ulkonäkö, katsekontakti, lelun seuraaminen katseella.

-Kuulo: reagoiminen ääniin, jokeltelu.

-Motoriikka:

- kääntyminen
- esineisiin tarttuminen ja suuhun vieminen
- suojaheijasteet (eteen 6kk, sivuille 9kk)
- jäntevyys
- asento
- traktiokokeessa vauva hallitsee päänsä vartalon tasossa
- pään ja ylävartalon hyvä hallinta tuetussa istuma-asennossa
- vatsamakuulla tukeutuminen kyynärvarsiin

-Onko kysymyksiä?

-Annetaan yhteenvetomoniste käynnin sisällöistä kotiin vietäväksi.

Jaettavat materiaalit:

Lapsi autossa -opas vanhemmille. 2014. Liikenneturva.

Vauvan elvytysohje. 2016. SPR.

Turvallisuutta vauvallesi. Tarkastuslista alle 1 vuotiaat. 2015. Kotitapaturmat.fi

Liite 2. Kotiin vietävä yhteenveto

Kiitos kun osallistuitte opinnäytetyömme toteuttamiseen ottamalla osaa isäneuvolakäyntiin. Tässä pieni yhteenveto käynnin sisällöistä, jonka voi näyttää puolisolle/lapsen toiselle vanhemmalle.

- Käynnillä on tutkittu lapsen kehitykseen liittyviä asioita, kuten painoa, pituutta ja päänympärystä, suojaheijasteiden esiin tulemistä, lapsen jäntevyyttä, motoriikkaa sekä yleistä hyvinvointia.
- On tärkeää, että isä viettää kahdenkeskeistä aikaa vauvan kanssa ja hoitaa häntä omilla tavoillaan. Äidin on hyvä antaa isälle tilaa omanlaiseensa vanhemmuuteen.
- Isyyysvapaita on yhteensä 54 arkipäivää, joista enintään 18 arkipäivää voi käyttää samaan aikaan, kun äiti on kotona äitiys- tai vanhempainvapaalla. Loput käytetään vanhempainvapaan loputtua, kuitenkin ennen kuin lapsi täyttää 2 vuotta. Lisäksi isä voi pitää osan vanhempainvapaasta tai jäädä hoitovapaalle sen jälkeen.
- 6-9 kuukauden iässä vauva voi alkaa vierastaa. Vierastaminen lievenee ajan myötä itsestään, vauvaa ei pidä pakottaa vierastamansa ihmisen syliin.
- Puolivuotias on jo oppinut tai oppii muutaman kuukauden kuluessa liikku-
maan ryömien tai kontaten, jolloin on tärkeää huomioida uudenlaiset tapa-
turmavaarat, kuten sängystä putoaminen, pienten esineiden saaminen
suuhun ja huonekalujen kaatuminen. Ensiaputaidoista on hyvä kerrata ai-
nakin palovammojen ja tukehtumisen hoito sekä vauvan elvytys.
- Uniongelmia voi esiintyä. Liikunnalliset taidot kehittyvät valtavasti, jolloin
lapsi ei välttämättä malta nukkua.
- Uneen voi vaikuttaa hampaiden tulon aiheuttama kipu, jonka helpotta-
miseksi voi tarvittaessa antaa nestemäistä kipulääkettä pakkauksen oh-
jeen mukaan. Lapsi voi myös haluta seurustella öisin tai varmistella, että
vanhempi on yhä läsnä.
- Katkonainen nukkuminen ja yösyöminen ovat tässä iässä täysin norma-
aleja, eikä niihin tarvitse puuttua, mikäli vanhempien jaksaminen ei kärsi
tilanteesta.

- Tarvittaessa vinkkejä uniongelmien ratkaisemiseksi löytyy esimerkiksi MLL:n nettisivuilta, kohdasta puolivuotiaan nukkuminen. Sivuilta löytyy myös tietoa kotiunikoulusta. Mikäli unikoulua tarvitaan, voi isä hyvin ottaa vastuun siitä.
- Kiinteät ruoat aloitetaan viimeistään 6kk iässä. Puolivuotiaan kanssa on mukava kokeilla sormiruokailua eli isojen pehmeiden ruokapalojen antamista vauvan käsin syötäväksi syöttötuolissa istuessa. Tähän soveltuvat hyvin esimerkiksi keitetyt porkkanatikut ja parsakaalin kukinnot. Mikäli imetät, imetystä suositellaan jatkettavaksi vähintään yksivuotiaaksi saakka ja halutessanne pidempäänkin. Puolen vuoden ikäinen lapsi tarvitsee maitoa n. 6 dl kiinteiden ruokien lisäksi (vastaa n. 3-5 imetyskertaa). Jos käytössänne on korvike, voitte vaihtaa 6kk eteenpäin tarkoitettuun valmistukseen, jossa on hieman erilaiset vitamiinien ja hivenaineiden määrät vastaamaan kasvavan vauvan tarpeita.
- Karkeammat soseet ja puurot, isot imeskeltävät sormiruokat sekä pikkuiset, pinsettioitteen käyttöä vaativat ruokapalat harjaannuttavat suun motorikkaa sekä silmien ja käden yhteistyötä.
- Mukaan annetut Turvallisuutta vauvallesi -tarkastuslista, Vauvan elvytysohje sekä Lapsi autossa -opas vanhemmille on hyvä käydä läpi kotona. Materiaalit löytyvät myös netistä.

Materiaaleina ja lähteinä käytetty:

Isyysraha. Kela. Päivitetty 16.12 2015, muokattu 16.4 2019.

Kiinteiden aloittaminen. 2016. Imetyksen tuki ry.

Lapsi autossa -opas vanhemmille. 2014. Liikenneturva.

Lastenneuvolakäsikirja. Päivitetty 9.9 2019.

Vauvan suunterveys. 2015. Suomen Hammaslääkäriliitto.

Mukavaa syksyä koko perheelle toivottavat opinnäytetyön tekijät, terveydenhoitajaopiskelijat Petra Kivineva ja Salla Poukkanen, Tampereen ammattikorkeakoulu.

Liite 3. Suostumus tutkimukseen

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Isäneuvolakäynnin suunnittelu ja toteutus Ylöjärven neuvolalle- opinnäytetyö

Salla Poukkanen (salla.poukkanen@tuni.fi)

Petra Kivineva (petra.kivineva@tuni.fi)

Terveystenhoitajaopiskelijat, Tampereen ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda Ylöjärven kaupungin neuvolalle työkalu, jonka avulla he voivat edistää isien osallistumista neuvolatoimintaan. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda normaalin puolivuotisneuvolan tilalle vaihtoehtoinen isäneuvolakäynnin runko, joka sisältää isäneuvolakäynnillä käsiteltävät aiheet. Tarkoituksena on myös toteuttaa ensimmäiset pilottikäynnit ja kerätä palautetta pilottikäynneille osallistuvilta isiltä. Palautteen pohjalta isäneuvolakäynnin runkoa voidaan vielä muokata. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan Theseus-verkkokirjastossa.

Minulle on selvitetty yllä mainitun tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät. Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen ei aiheuta minulle minkäänlaisia kustannuksia, henkilöllisyyteni jää vain tutkijan tietoon, minua koskevaa aineistoa käytetään vain kyseiseen tutkimukseen ja aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Suostun siihen, että lapseni 6kk neuvolakäynti toteutetaan kahden terveydenhoitajaopiskelijan pitämänä isäneuvolakäyntinä ja antamaani palautetta käytetään aineistona tutkimuksessa, jonka pohjalta isäneuvolakäyntiä voidaan kehittää eteenpäin.

Voin halutessani keskeyttää tutkimukseen osallistumisen milloin tahansa ilman, että minun täytyy perustella keskeyttämistäni tai että se vaikuttaa minun/huollettavani hoitoon/asiakassuhteeseen.

Päiväys

Tutkittavan allekirjoitus ja nimenselvennys

Liite 4. Isäneuvolakäynnin palautelomake

Isäneuvolakäynnin palautelomake

Palautteen antaminen on vapaaehtoista, mutta opinnäytetyömme kannalta tärkeää. Vastaukset annetaan anonyymisti, eikä yksittäinen vastaaja ole tunnistettavissa valmiista opinnäytetyöstä.

Vastaajan ikä _____

Lasten lukumäärä _____

Yleisarvosana isäneuvolakäynnille asteikolla 1-10 _____

Mistä pidit käynnissä?

Oliko käynnissä jotain, jonka jättäisin pois?

Keksitkö jotain lisättävää isäneuvolakäynnin sisältöön?

Kuinka todennäköisesti suosittelisit käyntiä muille? Asteikolla 1-10 _____

Vapaata palautetta

Kiitos paljon palautteestasi ja osallistumisestasi isäneuvolakäyntiin!